

Posudek oponenta práce

KRATOCHVÍLOVÁ, Hana. *Vzdělávací a volnočasové aktivity v domovech seniorů*, 2020. 82 s., 3 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Dostává se mi k posouzení práce, která je zaměřena na poměrně tradiční téma: přehled aktivizačních možností v domovech pro seniory. Otázka aktivizace a vzdělávání seniorů v domovech pro seniory je však téma, které dosud nebylo uspokojivě zpracováno, proto volbu tématu vítám. Otázkou však zůstává inovativnost zpracování.

Předložená práce je po stránce struktury logická a tematicky přehledná. V zásadě je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teorie pojímá většinu, která je k danému tématu relevantní. Praktická část v sobě zahrnuje empirické šetření.

2. Odborná úroveň

Práce se zaměřuje na otázku nabídky aktivizačních činností v domovech pro seniory a jejich preferenci samotnými klienty. V podstatě se jedná o téma, které je opravdu velmi tradiční. To mě nutí k otázce: v čem je dané zpracování inovativní? I téma bakalářské práce by mělo mít smysl a důvod pro své zpracování. Osobně odpověď na otázku „Proč je zapotřebí dané téma zkoumat a v čem je jeho potenciál?“ v práci nenacházím. Prosím o zodpovězení při obhajobě.

Trochu zmatečně se jeví rozsah a vzájemný přesah tzv. volnočasových aktivit a vzdělávacích aktivit. Je-li téma vzdělávání a volnočasové aktivity, očekával vyváženost obou témat nebo alespoň mírný přesah vzdělávání. Zatím jsou ve výčtu volnočasových aktivit zahrnuty i vzdělávací aktivity. Jednotlivé aktivity jsou popsány spíše procentuálním vyjádřením oblíbenosti, nejsou popsány v andragogických souvislostech. Teoretická část práce se mi jeví jako neusazená skrumáž terminologie. Jistou omluvou může být skutečná míra její neusazenosti, nikoliv však v takové míře, v jaké ji studentka prezentuje.

Empirická část má v dvě oblasti výzkumu. Průzkum webových stránek v oblasti nabídky a samotný dotazníkový výzkum. První šetření usiluje o získání dat, která jsou veřejnosti prezentována v oblasti volnočasových aktivit. Stejný cíl je uveden i v případě dotazníků. Opět musím vznést otázku smysluplnosti tohoto výzkumného šetření. Není mi jasný, v práci zcela neuveden! Jsem toho názoru, že tento výzkum nemá opodstatnění. K tomu mám několik důvodů: (a) internetové stránky nejsou odborným zdrojem, který by měl výraznější faktografickou váhu (na rozdíl od např. výročních zpráv), (b) autorka sumarizuje cca 35 zařízení, ale ta mohou být např. svým areálem nebo věkovou strukturou klientů velmi odlišná, včetně charakteru zřizovatele, tj. neporovnatelná, atd. Studentka by si měla být vědoma skutečnosti, že webové stránky jsou hlavně marketingovým nástrojem, nikoliv nástrojem faktografie. Opominu-li smysluplnost výzkumu, je zcela nepochybné, že autorka k výzkumu využívá nejméně věrohodný způsob získání dat. Data z webových stránek jsou neověřitelná a nestálá. Pokud na základě takto stanovené výzkumné cesty autorka chce vyvozovat závěry, pak se jedná o flagrantní porušení základní vlastnosti metodologie výzkumu – opakovatelnost pokusu.

Samotné dotazníkové šetření je označeno jako doplněk k výzkumu webových stránek. Této hierarchii nerozumím. Ve vyhodnocení dotazníkových otázek se mi jeví jako zcela nadbytečná otázka č. 1, neboť autorka oslovená zařízení sama vybírala a kontaktovala. Otázka č. 4 a 5 jsou v zásadě zbytečné, otázka č. 7 usiluje o zjištění „subjektivního názoru na účast klientů v aktivizačních programech“ (66) – nechápu význam „subjektivní“, zcela nepochopitelné jsou odkazy na výzkumy z Kalifornie nebo Indie, jako relevantní obrazy pro střední Evropu. I další otázky výzkumného dotazníku se mi jeví jako velmi diskutabilní.

Má-li být část *Diskuse* jakýmsi uzavřením tématu a zároveň jeho nové pootevření, musím konstatovat zklamání. Výzkumné šetření v podstatě vychází z webových stránek – kriticky hodnoceno výše, jako silnou stránku šetření autorka považuje zaměření na pracovníky – ti však pouze odpovídali na téma představy o počtu účastníků aktivizačních programů a subjektivního náhledu na míru oblíbenosti jednotlivých aktivit (v tomto případě je otázka subjektivity pochopitelná). Nešlo tedy o pracovníky jako takové, ale o pracovníky, kteří sdělují stav věci. Pozitivum je dle autorky i propojení metod rešerše obsahu webových stránek a dotazníkového šetření. To však za pozitivum chápat nemůžeme z podstaty již zmíněného charakteru webové prezentace jako ne zcela věrohodného zdroje informací. Řešením by byla výměna např. za výroční zprávy. V závěru posouzení si dovoluji položit otázky: A k čemu jsou pro další poznání závěry posuzované bakalářské práce dobré? Čím je předložená bakalářská práce inovativní? Jsem toho názoru, že autorka pouze evaluovala míru pravdomluvnosti autorů webových stránek a to ještě v globálu cca 35 zařízení. O výzkumném šetření jako takovém se v zásadě nedá hovořit.

3. Práce s literaturou

Autorka v podstatě prokázala svoji (na bakalářské úrovni) schopnost orientovat se ve vybrané odborné literatuře. Ne zcela smysluplné se jeví citování výzkumů z velmi kulturně i sociálně vzdálených oblastí. Autorka solidně cituje.

4. Grafické zpracování

Bez zásadních námitek.

5. Jazyková úroveň

Jazyková úroveň vykazuje občasné stylistické a lexikální nedostatky.

6. Podněty k rozpravě

Vznáším následující: (a) Vyjádřete se k míře užitečnosti výsledků výzkumu pro další výzkum a bádání v dané oblasti. (b) Vyjádřete se k položeným otázkám viz výše, zvláště k otázce inovativnosti výzkumného šetření.

7. Závěrečné zhodnocení

Bakalářská práce Hany Kratochvílové jen velmi omezeně splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikační práce. Proto ji k obhajobě nedoporučuji a hodnotím: nevyhovující.

V Praze 11. srpna 2020

doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.